

ตัวอย่างรูปแบบการจัดเก็บข้อมูลถึงขยะเปียกลดโลกร้อน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย

๑. ความเป็นมา

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้เห็นถึงความสำคัญทั้งในเรื่องการจัดการขยะและการลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกจากภาคชุมชนและท้องถิ่น จึงได้ขับเคลื่อน โครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้ดำเนินการจัดทำ “ถึงขยะเปียกครัวเรือน” ในระดับครัวเรือน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง ซึ่งเป็นการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง เพื่อช่วยลดปริมาณขยะที่จะไปถึง ณ สถานที่กำจัด อีกทั้งเป็นการช่วยในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ที่สำคัญ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ดำเนินการขึ้นทะเบียนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจในประเทศไทย หรือ Thailand Voluntary Emission Reduction Program: T-VER โดยดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

๑.๑ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ดำเนินการพัฒนาวิธีการประเมินค่าคงที่และสูตรสำหรับการคำนวณปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่สามารถลดได้จากโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างทางด้านพื้นที่ ประชากร และวัฒนธรรม และให้อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.) ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลปริมาณขยะเศษอาหารที่เกิดขึ้นจากครัวเรือน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเป็นระยะเวลา ๒๘ วัน มีกลุ่มตัวอย่างจากจังหวัดที่เข้าร่วมโครงการ ประกอบด้วย ครัวเรือนจำนวน ๓,๕๙๒ ครัวเรือน โรงเรียนจำนวน ๔๓ แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน ๘๑ แห่ง

๑.๒ วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ คณะอนุกรรมการพิจารณาโครงการและกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจกขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก โดยมีปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประธาน ได้พิจารณาเห็นชอบข้อมูลอัตราการเกิดขยะเปียก (ค่าคงที่) ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นดำเนินการวิเคราะห์ ซึ่งจะถูกนำไปใช้ในการประเมินปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ลดได้จากโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

ประเภทแหล่งกำเนิด	ปริมาณขยะเศษอาหาร ก่อนแยกน้ำ (กก./คน/วัน)	ปริมาณขยะเศษอาหาร หลังแยกน้ำ (กก./คน/วัน)
ครัวเรือน	๐.๓๘๒	๐.๒๕๒
โรงเรียน	๐.๐๔๔	๐.๐๓๐
ศพด.	๐.๐๗๕	๐.๐๕๒

๑.๓ คณะอนุกรรมการพิจารณาโครงการและกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจก ขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก เห็นชอบการขึ้นทะเบียนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้โครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจในประเทศไทย (T-VER) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑.๓.๑ ผู้พัฒนาหรือเจ้าของโครงการ คือ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๑.๓.๒ ที่ตั้งโครงการ คือ ทั่วประเทศไทย ประกอบด้วย ครัวเรือน ๓๖,๖๔๔,๓๐๙ ครัวเรือน
โรงเรียน ๑,๗๐๑ แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๑๘,๙๓๕ แห่ง

๑.๓.๓ ประเภทหรือระเบียบวิธีการ คือ T-VER-METH-WM-๐๓ Version ๐๖ การผลิตปุ๋ยหรือสารปรับปรุงดินจากขยะอินทรีย์ (Production of compost or soil amendments from organic waste)

๑.๓.๔ สถานภาพโครงการ คือ ดำเนินการแล้วตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๒

๑.๓.๕ ระยะเวลาคิดเครดิตของโครงการ คือ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ – ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๙ หรือเป็นระยะเวลา ๗ ปี

๑.๓.๖ ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่คาดว่าจะลดได้ คือ ๔๙๒,๒๑๒ ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อปี

การดำเนินการในขั้นตอนต่อไปคือ การรับรองคาร์บอนเครดิต โดยต้องมีการเก็บข้อมูลจำนวนประชากรในครัวเรือน เด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีการจัดทำถังขยะเปียก นำขยะเปียกไปใส่ในถังขยะเปียกทุกวัน และรายงานให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรายเดือนทุกเดือน

๒. การดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

๒.๑ รวบรวมข้อมูลการดำเนินการรายเดือน (จากจำนวนครัวเรือนและประชากร โรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ทำถังขยะเปียก) การจัดเก็บข้อมูลจำนวนประชากรในครัวเรือน เด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีการจัดทำถังขยะเปียกเพื่อนำข้อมูลไปรับรองคาร์บอนเครดิต ดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานถังขยะเปียก ลดโลกร้อน (ครัวเรือน โรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก)

๑) กรณีการจัดเก็บข้อมูลประชากร : ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) หรือเจ้าหน้าที่ที่ อปท. มอบหมาย สํารวจข้อมูลจำนวนสมาชิกภายในครัวเรือนที่จัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน โดยจัดเก็บข้อมูลเป็นรายเดือน (แบบฟอร์มที่ ๑) และส่งข้อมูลให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด ภายในวันที่ ๒๕ ของทุกเดือน

๒) กรณีการจัดเก็บข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียน : ครูหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจัดเก็บข้อมูลจำนวนเด็กเล็ก จำนวนนักเรียน และจำนวนวันที่มีการเรียนการสอนในโรงเรียน (แบบฟอร์มที่ ๒) และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (แบบฟอร์มที่ ๓) ที่จัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน โดยจัดเก็บข้อมูลเป็นรายเดือน และส่งข้อมูลให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด ภายในวันที่ ๒๕ ของทุกเดือน

ขั้นตอนที่ ๒ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบและบันทึกข้อมูลประชากร เด็กเล็ก และนักเรียนที่จัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ในระบบสารสนเทศ ภายในวันที่ ๑ ของทุกเดือน และรวบรวมเอกสารทั้ง ๓ แบบฟอร์ม ของแต่ละเดือนเก็บไว้เพื่อเป็นข้อมูลหลักฐานในการทวนสอบโดยผู้ประเมินภายนอก ทั้งนี้ ข้อมูลในระบบสารสนเทศกับข้อมูลในเอกสารทั้ง ๓ แบบฟอร์มจะต้องถูกต้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ขั้นตอนที่ ๓ เจ้าหน้าที่ระดับอำเภอติดตาม ตรวจสอบและยืนยันข้อมูลในระบบสารสนเทศ

/ขั้นตอนที่ ๔ ...

ขั้นตอนที่ ๔ เจ้าหน้าที่สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดติดตาม ตรวจสอบและยืนยันข้อมูลในระบบสารสนเทศ ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ระดับอำเภอและระดับจังหวัดต้องเข้าไปยืนยันข้อมูลในระบบสารสนเทศ

มีฉะนั้น ข้อมูลที่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบันทึกจะไม่เข้าสู่ระบบของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ ๕ เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นติดตามและตรวจสอบข้อมูลจากระบบสารสนเทศ จากนั้น รายงานข้อมูลให้กับผู้บริหารกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ ๖ ผู้บริหารกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ตรวจสอบข้อมูลเพื่อเตรียมจัดทำรายงานการติดตาม ประเมินผล (Monitoring Report) รอบปีที่ ๑ (ประกอบด้วยข้อมูลจำนวนประชากร เด็กเล็กและนักเรียนรายเดือนเป็นจำนวน ๑๒ เดือน หรือตามระยะเวลาที่เหมาะสม)

หมายเหตุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งต้องเก็บเอกสารแบบฟอร์มทั้ง ๓ แบบฟอร์ม (แบบฟอร์มที่ ๑, ๒ และ ๓) ที่ได้สำรวจในแต่ละเดือนเพื่อเป็นหลักฐานยืนยันให้กับผู้ประเมินภายนอก

๒.๒ การรับรองคาร์บอนเครดิต

การรับรองเครดิตทุกครั้งจะต้องมีผู้ประเมินภายนอก Validation and Verification Body หรือ VBB ลงพื้นที่ทวนสอบข้อมูล โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีเอกสารตามแบบฟอร์มที่ ๑, ๒ และ ๓ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งจัดเก็บและรวบรวมไว้ทุกเดือนให้ผู้ประเมินภายนอกดังกล่าวทวนสอบ ทั้งนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการรับรองคาร์บอนเครดิตให้ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนการรับรองคาร์บอนเครดิต

ครั้งที่	ระยะเวลาการเก็บข้อมูล (รายเดือน)	การทวนสอบข้อมูล	การรับรองคาร์บอนเครดิต
๑	กรกฎาคม ๒๕๖๕ – มิถุนายน ๒๕๖๖	กรกฎาคม ๒๕๖๖	กันยายน ๒๕๖๖
๒	กรกฎาคม ๒๕๖๖ – มิถุนายน ๒๕๖๗	กรกฎาคม ๒๕๖๗	กันยายน ๒๕๖๗
๓	กรกฎาคม ๒๕๖๗ – มิถุนายน ๒๕๖๘	กรกฎาคม ๒๕๖๘	กันยายน ๒๕๖๘
๔	กรกฎาคม ๒๕๖๘ – มิถุนายน ๒๕๖๙	กรกฎาคม ๒๕๖๙	กันยายน ๒๕๖๙
๕	กรกฎาคม ๒๕๖๙ – มิถุนายน ๒๕๗๐	} รอกำหนดดำเนินการขยายระยะเวลาโครงการฯ	
๖	กรกฎาคม ๒๕๗๐ – มิถุนายน ๒๕๗๑		
๗	กรกฎาคม ๒๕๗๑ – มิถุนายน ๒๕๗๒		

ตัวอย่างแบบฟอร์ม

๑. ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วิธีการดำเนินการบันทึกและจัดเก็บข้อมูลมีดังนี้

๑.๑ ประเภทครัวเรือน

๑. เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเก็บข้อมูลจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉพาะครัวเรือนที่จัดทำถังขยะเปียกครัวเรือนระบบปิด เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แบบฟอร์มที่ ๑

ทะเบียนข้อมูลครัวเรือนที่จัดทำถังขยะเปียกครัวเรือน							
ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	อปท.	หมู่	บ้านเลขที่	จำนวนสมาชิก	หมายเหตุ
๑							
๒							
:							
.							
รวม						๐	

ตัวอย่าง การกรอกข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ลำดับที่ ๑ จังหวัด ก. อำเภอ A อปท. a หมู่ที่ ๑ บ้านเลขที่ ๑ ได้ดำเนินการจัดทำถังขยะอินทรีย์หรือถังขยะเปียกครัวเรือน โดยมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนจำนวน ๒ คน

หาก จังหวัด ก. อำเภอ A อปท. a หมู่ที่ ๑ บ้านเลขที่ ๕ ไม่มีการจัดทำถังขยะอินทรีย์หรือถังขยะเปียกครัวเรือน ก็ไม่ต้องใส่ข้อมูลลงในทะเบียนข้อมูลนี้

ทะเบียนข้อมูลครัวเรือนที่จัดทำถังขยะเปียกครัวเรือน							
ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	อปท.	หมู่	บ้านเลขที่	จำนวนสมาชิก	หมายเหตุ
๑	ก	A	a	๑	๑	๒	
๒	ก	A	a	๑	๒	๒	
๓	ก	A	a	๑	๓	๔	
๔	ก	A	a	๑	๔	๓	
๕	ก	A	a	๒	๑	๒	
๖	ก	A	a	๒	๒	๒	
๗	ก	A	a	๒	๓	๓	
๘	ก	A	a	๒	๔	๕	
:	:	:	:	:	:	:	
.	.	.	.	.	.	.	
รวม						๒๓	

๒. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบข้อมูล และให้เจ้าหน้าที่กรอกเข้าระบบสารสนเทศ

๑.๒ ประเภทโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเก็บข้อมูลจำนวนนักเรียนในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เฉพาะโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดทำถังขยะเปียกแบบปิด เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แบบฟอร์มที่ ๒

ทะเบียนข้อมูลโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดทำถังขยะเปียก						
ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	อปท.	ชื่อ รร. สังกัด อปท.	จำนวนนักเรียน	หมายเหตุ
๑						
๒						
:						
.						
รวม					๐	

ตัวอย่าง การกรอกข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ลำดับที่ ๑ จังหวัด ก. อำเภอ A อปท. a โรงเรียน กก ได้ดำเนินการจัดทำถังขยะอินทรีย์หรือถังขยะเปียก โดยมีจำนวนนักเรียนในโรงเรียนจำนวน ๘๕๐ คน

หาก จังหวัด ก. อำเภอ A อปท. a โรงเรียน งง ไม่มีการจัดทำถังขยะอินทรีย์หรือถังขยะเปียก ก็ไม่ต้องใส่ข้อมูลลงในทะเบียนข้อมูลนี้

ทะเบียนข้อมูลโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดทำถังขยะเปียก						
ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	อปท.	ชื่อ รร. สังกัด อปท.	จำนวนนักเรียน	หมายเหตุ
๑	ก	A	a	รร. กก	๘๕๐	
๒	ก	A	a	รร. ขข	๖๐๐	
๓	ก	A	a	รร. คค	๑๐๐๐	
๔	ก	A	a	รร. จจ	๗๕๐	
๕	ก	A	a	รร. ฉฉ	๔๐๐	
รวม					๓๖๐๐	

๒. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบข้อมูล และให้เจ้าหน้าที่กรอกเข้าระบบสารสนเทศ

๑.๓ ประเภทศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๑. เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเก็บข้อมูลจำนวนเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเฉพาะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จัดทำถังขยะเปียกแบบปิด เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แบบฟอร์มที่ ๓

ทะเบียนข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จัดทำถังขยะเปียก						
ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	อปท.	ชื่อ ศพด.	จำนวนเด็กเล็ก	หมายเหตุ
๑						
๒						
:						
.						
รวม					๐	

ตัวอย่าง การกรอกข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ลำดับที่ ๑ จังหวัด ก. อำเภอ A อปท. a ศพด.กก ได้ดำเนินการจัดทำถังขยะอินทรีย์หรือถังขยะเปียก โดยมีจำนวนเด็กเล็กใน ศพด. จำนวน ๕๐ คน

หาก จังหวัด ก. อำเภอ A อปท. a ศพด.คค ไม่มีการจัดทำถังขยะอินทรีย์หรือถังขยะเปียก ก็ไม่ต้องใส่ข้อมูลลงในทะเบียนข้อมูลนี้

ทะเบียนข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จัดทำถังขยะเปียก						
ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	อปท.	ชื่อ รร. สังกัด อปท.	จำนวนเด็กเล็ก	หมายเหตุ
๑	ก	A	a	ศพด. กก	๕๐	
๒	ก	A	a	ศพด. ขข	๖๐	
๓	ก	A	a	ศพด. งง	๕๐	
๔	ก	A	a	ศพด. จจ	๔๐	
๕	ก	A	a	ศพด. ฉฉ	๕๐	
รวม					๒๕๐	

๒. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบข้อมูล และให้เจ้าหน้าที่กรอกเข้าระบบสารสนเทศ